

ირაკლი ალასანიას და „ალიანსი საქართველოსთვის“
თბილისელთა დასაქმების პროგრამა

„ოცი ათასი ახალი საოჯახო და მცირე საწარმო თბილისში“

I. „საოჯახო და მცირე ბიზნესის განვითარების ფონდის“ შექმნა

„ალიანსი საქართველოსთვის“ დასაქმების პროგრამა, „ოცი ათასი ახალი საოჯახო და მცირე საწარმო თბილისში“, ითვალისწინებს დედაქალაქში ოცი ათასი საოჯახო და მცირე საწარმოს შექმნას საოჯახო და მცირე ბიზნესის განვითარების ფონდის მეშვეობით.

მსოფლიო მასშტაბით ბიზნესის 95%-ზე მეტს მცირე და საშუალო მეწარმეობა წარმოადგენს და ამ სეგმენტში წარმოებული პროდუქტი მთლიანი შიდა პროდუქტის 50%-ა. აშშ-ში არსებული საწარმოების 90%-ზე მეტი მცირე საწარმოა, სადაც 10-მდე ადამიანია დასაქმებული, ხოლო ევროკავშირში მცირე და საშუალო ბიზნესში დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა კერძო სექტორში დასაქმებულების 2/3-ს შეადგენს.

საქართველოში მცირე და საშუალო ბიზნესის ხვედრითი წილი მშპ-ში დაახლოებით ოთხჯერ დაბალია, ვიდრე ევროკავშირში. ქვეყანაში ისედაც შემცირებული ბიზნეს აქტივობის ფონზე, როცა მუდმივად იზრდება უმუშევრობა და საგრძნობლად იკლებს დასაქმებულთა შემოსავლები, სახელმწიფოს მხრიდან გრძელდება ბიზნესის დაკანონებული რეკეტი. ნაცვლად იმისა, რომ უფრო ლიბერალური გახადოს ბიზნესგარემო, ხელისუფლება კიდევ უფრო ამძიმებს ვითარებას და საგადასახადო ტერორს უწყობს მცირე და საშუალო ბიზნესს.

საქართველოში უმუშევრობის დონე გაიზარდა და დღეისთვის ოფიციალური სტატისტიკით 17%-ს შეადგენს, ხოლო ექსპერტთა შეფასებით, ეს რიცხვი ბევრად უფრო დიდია და დაახლოებით 30%-ის ფარგლებშია.

თბილისში უმუშევრობის მხრივ მდგომარეობა კიდევ უფრო მძიმეა. ოფიციალური სტატისტიკით, 2000 წელს უმუშევრობის დონე თბილისში 20%-მდე იყო, ხოლო 2010 წელს ამ მაჩვენებელმა 30%-ს მიაღწია. მიუხედავად იმისა, რომ შრომისუნარიანი მოსახლეობის დიდი ნაწილი სამუშაოს სამეზობლოდ საზღვარგარეთაა გასული, ექსპერტთა შეფასებით, რეალურმა უმუშევრობამ, არასრული და დროებითი დასაქმების გათვალისწინებით, 40%-ს გადააჭარბა.

**ბოლო წლებში უმუშევრობა საგრძნობლად გაიზარდა
დღეს თბილისში 40%-ზე მეტი უმუშევარია.**

საქართველოში არსებული პრაქტიკის მიხედვით ახალი მცირე საწარმოების მხოლოდ 20% ახერხებს ბიზნესის შენარჩუნებას და განვითარებას, ხოლო მსოფლიო გამოცდილებით მცირე ბიზნესის განვითარების ცენტრების მხარდაჭერით შექმნილი საწარმოების 85%-ზე მეტი ახერხებს ბაზარზე თავის დამკვიდრებას.

ქვეყანაში განვითარებულმა ეკონომიკურმა კრიზისმა მნიშვნელოვნად გაართულა სესხის აღების პროცედურები. მიუხედავად კომერციულ ბანკებში არსებული ჭარბი რესურსებისა, ბანკების უმრავლესობა განსაკუთრებით ერიდება დამწყებ მეწარმეებზე კრედიტის გაცემას, რადგან სერიოზულ პრობლემას წარმოადგენს საგარანტიო უზრუნველყოფა და მაღალი რისკები. ამასთან, მაღალმა საპროცენტო განაკვეთებმა სრულიად არამომგებიანი გახადა კრედიტის აღება.

არსებული გამოწვევების საპასუხოდ ჩვენ განვახორციელებთ მუნიციპალურ პროგრამას – „**ოცი ათასი ახალი საოჯახო და მცირე საწარმო თბილისში**“. რომელიც მიზნად ისახავს, საოჯახო და მცირე ბიზნესის განვითარების გზით, დასაქმების პრობლემის ეტაპობრივად მოგვარებას და თბილისელების სოციალურ-ეკონომიკური კეთილდღეობის ამაღლებას.

პროგრამის განხორციელებისათვის, ქალაქის მუნიციპალიტეტის მიერ შეიქმნება „საოჯახო და მცირე ბიზნესის განვითარების ფონდი“, არამომგებიანი ორგანიზაცია საჯარო სამართლის იურიდიული პირის სტატუსით, სადაც, საწყის ეტაპზე, აკუმულირდება არანაკლებ 120 მილიონი ლარი. ამ ფონდის წყარო იქნება:

- მუნიციპალური ბიუჯეტის ტრანსფერი - 50 მლნ ლარი (ადგილობრივი ბიუჯეტის ხარჯების 10%-მდე)
- მუნიციპალური გრძელვადიანი ფასიანი ქაღალდები - არანაკლებ 50 მლნ ლარი
- დონორებისგან მოზიდული სახსრები - 20 მლნ ლარი

ასეთი ფონდები მსოფლიოს ბევრ განვითარებულ ქვეყანაშია აპრობირებული მაგალითად, ესტონეთში, ფინეთში, პოლონეთში, ლიტვაში, უნგრეთში, და წარმოადგენენ მცირე და საოჯახო ბიზნესისთვის საბანკო და სხვა საკრედიტო რესურსებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდის საუკეთესო საშუალებას.

ჩვენს მიერ შემოთავაზებული საოჯახო და მცირე ბიზნესის განვითარების ფონდი ხელს შეუწყობს ქალაქში ახალი ბიზნესპროექტების განხორციელებას და დამატებითი სამუშაო ადგილების შექმნას.

„საოჯახო და მცირე ბიზნესის განვითარების ფონდი“ უზრუნველყოფს საოჯახო და მცირე მეწარმეებს საკრედიტო გარანტიით და სესხის დაბალი საპროცენტო განაკვეთით.

„საოჯახო და მცირე ბიზნესის განვითარების ფონდიდან“

სესხის აღების ძირითადი პირობები:

1. სესხის ოდენობა – 20,000 ლარამდე
2. საპროცენტო განაკვეთი – 8%
3. შეღავათიანი, 50% - იანი საკრედიტო გარანტია
4. სესხის დაფარვის პერიოდი – საშუალოდ 18 თვე
5. შეღავათიანი პერიოდი – 3 თვე (მიზანშეწონილობიდან გამომდინარე)

20 ათასი საოჯახო ბიზნესი და მცირე საწარმო მიიღებს შეღავათიან 8 %-იან სესხს

ფონდის ფუნქციონირების მექანიზმი

ვარიანტი (ა) ფონდში აკუმულირებული სახსრების გაცემა მოხდება რამდენიმე

მიკროსაფინანსო ორგანიზაციის მეშვეობით საქართველოს კანონის

„სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ შესაბამისად ჩატარებული ტენდერის

საფუძველზე.

ფონდის მიერ წინასწარ განსაზღვრული პირობების შესაბამისად მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები საოჯახო და მცირე საწარმოებზე გაცემენ სესხებს და გაწეული მომსახურებისათვის მიიღებენ ხელშეკრულებით განსაზღვრულ საკომისიოს.

ვარიანტი (ბ) ფონდში აკუმულირებული სახსრების გაცემა მოხდება რამდენიმე

კომერციული ბანკის მეშვეობით საქართველოს კანონის „სახელმწიფო

შესყიდვების შესახებ“ შესაბამისად ჩატარებული ტენდერის საფუძველზე.

100 მლნ ლარი, კომერციული ბანკების მეშვეობით, უზრუნველყოფს დაახლოებით 20 000 მსესხებელისთვის მყარ გარანტიას სესხის 50%-ზე, საშუალოდ 10 000 ლარიანი სესხის პირობებში. ეს ნიშნავს, რომ საშუალოდ 10,000 ლარიანი სესხის პირობებში, ნახევარი თანხის, ანუ 5 000 ლარის, გარანტორი იქნება ფონდი.

ფონდში აკუმულირებული **100** მილიონი ლარი განთავსდება კომერციულ ბანკებში დეპოზიტზე იმ დროისთვის საბანკო სისტემაში არსებული სარგებლის განაკვეთით, სავარაუდოდ **8%**-ად. განთავსება მოხდება ყოველთვიურად **8-10** მილიონის ფარგლებში.

სასესხო თანხის ნახევარი - **5 000** ლარი – წარმოადგენს ბანკის რისკში თანამონაწილეობას (ამისთვის შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მსესხებლის საგირავნო ქონება) და მისი საპროცენტო განაკვეთი განისაზღვრება დღეისთვის ბაზარზე მოქმედი განაკვეთით - საშუალოდ, არაუმეტეს **16 %**-ით. კომერციული ბანკის მიერ გაწეული რისკის კომპენსირება მოხდება ფონდის ხარჯზე საპროცენტო განაკვეთის სუბსიდირების გზით .

შედეგად, მცირე და საოჯახო ბიზნესის დაწყების მსურველებს ექნებათ საშუალება, დღეს ბაზარზე არსებული საშუალოდ **16%**-იანი სესხის ნაცვლად, აიღონ შეღავათიანი - **8%**-იანი სესხი. სესხის დაფარვის პერიოდი საშუალოდ **16-18** თვე იქნება. საჭიროების შემთხვევაში, მსესხებელს ექნება საშუალება აიღოს **3** თვიანი საშეღავათო პერიოდი – პროცენტის დაფარვა დაიწყოს სესხის აღებიდან სამი თვის შემდეგ.

ფონდის საქმიანობის მასშტაბი, სავარაუდოდ, ყოველწლიურად გაიზრდება, გაგრძელდება მასში ინვესტირება, რაც უზრუნველყოფს პროგრამის დინამიურ და მდგრად განვითარებას. გრანტით მიღებული სახსრები, **20** მილიონი ლარი გამოყენებული იქნება ფონდის მიზნებისათვის, მათ შორის, საკონსულტაციო ცენტრებისა და ბიზნეს-ომბუდსმენის ინსტიტუტის ჩამოყალიბებისა და გაძლიერებისათვის.

ამის პარარელურად, მეწარმეთა ნაწილის მიმართ შესაძლოა მოხდეს სალიზინგო ინსტრუმენტების შეთავაზება. ფინანსური თუ ოპერაციული ლიზინგის განხორციელება საშუალებას მისცემს მსესხებელს შეამციროს კაპიტალური და საგადასახადო ხარჯები და ამასთანავე აღნიშნული საფუძველს ჩაუყრის საქართველოში სალიზინგო პრაქტიკის დამკვიდრებას.

ფონდის ადმინისტრირება

აღნიშნული პროგრამის განხორციელებისათვის იქმნება ფონდის ადმინისტრირების ჯგუფი, რომლის ფუნქციები იქნება, პროგრამის პარტნიორ ბანკებთან ერთად, სესხების გაცემის კრიტერიუმების დადგენა, პროგრამის განხორციელების ფარგლებში შექმნილი საკონსულტაციო ცენტრების საქმიანობის კოორდინაცია, პროგრამის მიმდინარეობის მონიტორინგი და შედეგების შეფასება.

ფონდის საქმიანობის გამჭვირვალებას და ხარისხის ზედამხედველობას გაუწევს ფონდის სამეთვალყურეო საბჭო, რომლის წევრები იქნებიან, როგორც მერიის, ისე საკრებულოს წევრები (მათ შორის ოპოზიციის წარმომადგენლები), მცირე ბიზნესმენტა ასოციაციების, საბანკო და სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენლები.

მეწარმეებისათვის ინტელექტუალური მხარდაჭერა

საკონსულტაციო ცენტრების მეშვეობით

დამწყები მეწარმეების ინტელექტუალური მხარდაჭერისთვის დედაქალაქის მასშტაბით შეიქმნება **10** საკონსულტაციო ცენტრი.

საკონსულტაციო ცენტრში დამწყები მეწარმეები მაღალკვალიფიციური სპეციალისტებისაგან უფასოდ მიიღებენ კონსულტაციებს ბიზნესგეგმის მომზადებისა და მცირე ბიზნესის წამოწყებისათვის საჭირო იურიდიულ, ფინანსურ და მარკეტინგულ საკითხებში. საკონსულტაციო ცენტრები განთავსდება მუნიციპალიტეტის შენობებში.

ფონდი შექმნის ინფორმაციულ ბანკს, რომელშიც თავს მოიყრის განმცხადებელთა მონაცემები, მოსაზრებები და წინადადებები. მაღალკვალიფიციურ კონსულტანტებთან ერთად შეირჩევა ღირებული ნოვაციები და საინტერესო წინადადებები, რომელთა საფუძველზე შეიქმნება „იდეათა ბანკი“.

ცენტრი ასევე უზრუნველყოფს იმ განმცხადებლების ინტელექტუალურ მხარდაჭერას, რომელთა იდეები და წინადადებები სცილდება საოჯახო და მცირე ბიზნესის კატეგორიას და შესაძლებლობის ფარგლებში დაეხმარება მათ ინვესტორების მოძიებაში.

ცენტრებში ასევე განხორციელდება უფასო გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების სხვადასხვა პროგრამები განმცხადებლებისა და სხვა დაინტერესებული პირებისათვის.

II. მეწარმეების და მესაკუთრეების უფლებების დაცვა ბიზნეს-ომბუდსმენის ინსტიტუტის შემოღებით

საქართველოს ხელისუფლების მიერ ბოლო წლებში განმავლობაში გატარებულმა ბიზნესის დატერორებისა და დაშინების პოლიტიკამ მრავალი მეწარმე დააზარალა. არ არსებობს კერძო მესაკუთრეთა და ბიზნესმენტა დაცვის ინსტიტუციონალური ბერკეტები. მცირე და საშუალო ბიზნესის ეფექტიანი განვითარებისათვის აუცილებელია მეწარმეებს ჰქონდეთ უსაფრთხოებისა და სტაბილურობის მყარი გარანტიები.

ჩვენ შევქმნით ბიზნეს-ომბუდსმენის ინსტიტუტს, რომელიც დაიცავს მეწარმეების უფლებებს და ამით ხელს შეუწყობს თბილისში საოჯახო და მცირე ბიზნესის განვითარებას. ომბუდსმენის წარმომადგენლები იმუშავენ თბილისის ათივე რაიონში გახსნილ საკონსულტაციო ცენტრებში. ბიზნეს-ომბუდსმენი და მისი წარმომადგენლები დაეხმარებიან მეწარმეებს სხვადასხვა ადმინისტრაციული დავების მოგვარებაში, მათ შორის, მერიის სამსახურებთან ურთიერთობისას წარმოქმნილი პრობლემების გადაჭრაში.

ფონდის ამოქმედებიდან ერთი წლის განმავლობაში
თბილისში დასაქმდება 50 ათას კაცზე მეტი

ასევე პროგრამის განხორციელების შედეგად:

- 1) გაიზრდება ეკონომიკური აქტივობა და შესაბამისად, ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტი
- 2) თბილისის ბიზნეს-ომბუდსმენი დაიცავს მეწარმეების და მესაკუთრეების უფლებებს დედაქალაქში
- 3) მეწარმეებს ინტელექტუალური მხარდაჭერა გაეწევა საკონსულტაციო ცენტრების მეშვეობით
- 4) შექმნება საოჯახო და მცირე ბიზნესის ახალი ბიზნეს – კულტურა